

LESBRIEF

VALE NOTEN

Een mix van buikdans, Congolese en hedendaagse dans
voor iedereen vanaf 4 jaar

Foto: Cherif Zaouali

VALSE NOTEN

Concept en regie: Marie-Rose Mayele - Compagnie **sQueezz**
Choreografie en dans : Marie-Rose Mayele i.s.m. Mouna Laroussi
Dramaturgie : Suzy Blok
Advies choreografie : Ana Stegnar
Kostuums en decor : Marina van der Heijden
Lichtontwerp : Roland van Ulden
Muziek keuze: Marie-Rose Mayele
Muziek montage : Pantalone

Een productie van Dansmakers Amsterdam
Een onderdak voorstelling van Pantalone

Subsidiërende instanties:
Nederlands ministerie van OC&W – Gemeente Amsterdam
Vlaams Nederlands huis 'De buren'

Auteurs lesbrieff : Anne-Beth Schuurmans en Marie-Rose Mayele
met dank aan Margriet Jansen (Tropentheater),
Melanie Veenstra, Michelle en Eden Venneman

LESBRIEF 'Valse Noten'

Inhoudsopgave

Inleidende brief p 4

1. Theaterregels p 4

- a. Waarom theaterregels?
- b. In de klas: de voorbereiding
- c. Begeleiding
- d. Theaterregels

2. Een dansvoorstelling p 5

- a. Het soort voorstelling
- b. De taal van dans
- c. Van idee tot voorstelling

3. De voorstelling 'Valse Noten' p 5 - 7

- a. 'Valse noten' in een notendop
- b. Autobiografisch materiaal
- c. Cultuurmix = Dansmix
- d. Buikdans
- e. Congolese dans
- f. Hedendaagse dans
- g. De Muziek

4. Dansles p 8 - 9

- a. Dansopdrachten
- b. Het doel van de les
- c. Omschrijving van het lesmateriaal
- d. Opbouw van de les
- e. Benodigd materiaal
- f. Voorbereiding
- g. Opwarming
- h. Bewegingsmogelijkheden
- i. Duo's
- j. De opdracht

5. Nagesprek p 10

- a. Doel
- b. Inhoud
- c. Een unieke en persoonlijke ervaring
- d. Gespreksinleiding en vragen

6. Algemene informatie over Congo en Marokko p 11-12

- a. Congo
- b. Marokko

7. Dans op internet p 13

Bronnen p 13

*Geachte leraar/lerares,
Binnenkort gaat u met uw leerlingen naar de voorstelling 'Valse Noten'.
Een dansvoorstelling voor iedereen van 4 jaar.
Bijgaand treft u het educatie materiaal aan, dat aansluit op de voorstelling,
in de vorm van een lesbrief.
Deze lesbrief is gemaakt als voorbereiding op de voorstelling en om deze na afloop te verwerken.
Er is voor iedereen wat wils: achtergrondinformatie, dansoefeningen en gespreksvragen.
Onze ervaring leert dat door het gebruik van dit lesmateriaal, leerlingen beter voorbereid naar de
voorstelling gaan.
Dit vergroot de toegankelijkheid tot de voorstelling en stimuleert de betrokkenheid van
de leerlingen.
Na afloop van deze lesbrief kunnen de leerlingen de voorstelling 'Valse Noten' beschrijven op vorm
(dansstijl) en thema (vriendschap en afscheid nemen); in grote lijnen onderscheid maken tussen
hedendaagse dans, buikdans en Congolese dans; een vriendschapsdans maken en Congo en
Marokko op de kaart aanwijzen.
Het taalgebruik in deze lesbrief is algemeen. Voel u vrij om
de woordkeuze aan te passen. U kent uw leerlingen ten slotte het beste!
Wij wensen u en de kinderen veel plezier.
Graag tot binnenkort,
Marie-Rose Mayele (Compagnie sQueezz) & Dansmakers Amsterdam*

1. Theaterregels

a. Waarom theaterregels?

Een goede ervaring bij een interessante voorstelling kan bepalen of bij een leerling interesse wordt gewekt voor theater en de theaterwereld. Het hanteren van regels zal bijdragen aan de positieve ervaring die voor een kennismaking met het theater van belang is.

b. In de klas: de voorbereiding

De voorbereiding in de klas voorafgaand aan het theaterbezoek is erg belangrijk. Leerlingen die weten waar ze naar toe gaan en wat ze ongeveer te wachten staat, zijn gemotiveerder en een eerste interesse is gewekt. Leerlingen die voorbereid zijn, horen en zien bovendien vaak meer bij de voorstelling.

c. Begeleiding

Wij rekenen er graag op dat u voor voldoende begeleiding van de leerlingen zorgt. Wij denken dan aan minimaal één volwassen begeleider per 15 leerlingen. Als begeleider bent u verantwoordelijk voor uw groep leerlingen en als u het gevoel heeft dat u moet ingrijpen, doe dat dan gerust. Dit kan zijn wanneer ander publiek last ondervindt of wanneer de spelers gestoord worden. Dit alles wil niet zeggen dat er niet op de voorstelling gereageerd mag worden. In bepaalde gevallen wordt het publiek immers uitgelokt tot reactie. Te vroeg of te ostentatief ingrijpen, kan eveneens storend zijn voor het goede verloop van de voorstelling.

d. Theaterregels

Voor veel leerlingen zijn de 'gedragscodes' van het theater volledig onbekend en beseffen ze vaak niet dat de dansers zich 'live' voor hen inspannen.

Daarom hebben we hieronder een aantal vuistregels voor u opgesteld:

- Iedereen moet op tijd aanwezig zijn
- Alle mobiele telefoons staan helemaal uit
- Jassen en tassen mogen niet mee in de zaal
- Iedereen gaat zo dicht mogelijk bij het speelvlak zitten
- Geen (luid) gepraat en/of commentaar tijdens de voorstelling
- Geen geritsel met papertjes, zakjes of andere dingen die de voorstelling verstoren
- Iedereen moet tijdens de voorstelling in de zaal en op zijn plaats blijven zitten
- Iedereen gaat voor de voorstelling naar het toilet
- Het is belangrijk om met respect en aandacht naar de voorstelling te kijken en te luisteren
- Na de voorstelling applaudisseren we met zijn allen

2. Een dansvoorstelling

Dans heeft vele verschijningsvormen. Dans vindt plaats op feesten en vieringen en dans is ook een kunstvorm. In deze lesbrief gaat het over dans als kunstvorm. Graag verklaren we een aantal begrippen en lichten we toe hoe de uiteindelijke voorstelling tot stand kwam.

a. Het soort voorstelling

Binnen de danskunst bestaan grote verschillen tussen bijvoorbeeld klassiek ballet, jazzdans, tapdans, moderne dans, werelddans, hedendaagse dans en bewegings- of danstheater. De overeenkomst tussen al die soorten dans is dat de beweging centraal staat. Bij de meeste soorten dans hoort een eigen muziekstijl en soms ook speciale kleding.

'Valse Noten' is een danstheatervoorstelling. Dit wil zeggen dat er zowel dans als toneel in de voorstelling zit. De voorstelling 'Valse noten' is gemaakt met twee dansstijlen uit Afrika; buikdans & Congolese dans; en 'Hedendaagse dans' uit Europa.

b. De taal van dans

Dans wordt gebruikt als 'taal', als middel om het publiek iets te vertellen. Met beweging roept een danser een sfeer of een emotie op. Het lichaam is daarbij zijn instrument. Strakke abrupte bewegingen roepen een andere sfeer op dan vloeiende bewegingen.

We herkennen beweging, omdat we in het dagelijks leven ook vaak 'praten' met bewegingen en houdingen. Iemand die vrolijk is, springt van blijdschap in de lucht en iemand die bang is duikt in elkaar. We noemen dit lichaamstaal.

c. Van idee tot voorstelling

Een dansvoorstelling begint altijd met een idee. Dit kan een verhaal zijn, een muziekstuk, een bewegingsgegeven (bijvoorbeeld evenwicht). Niemand weet dan nog hoe de voorstelling eruit zal zien, ook de choreograaf - de maker van een dansvoorstelling - niet. Het idee van de voorstelling 'Valse Noten' is in het hoofd en hart van de choreografe Marie-Rose Mayele ontstaan. Zij heeft samen met Mouna Laroussi de dansen gemaakt.

De choreograaf zoekt of er geschikte muziek voor het stuk bestaat of dat iemand die speciaal moet maken. Verder zoekt zij/hij mensen die het decor, attributen, kostuums en het lichtontwerp maken.

3. De voorstelling 'Valse Noten'

a. 'Valse noten' in een notendop

In 'Valse Noten' leren we twee boezemvriendinnen kennen. Ze hebben een hechte vriendschap. Marie vindt de flapperende buik van Mouna erg spannend en Mouna vindt het heerlijk om met Marie te ravotten. Eindeloos gibberen en klieren. Heen-en-weer-logeren. In hun vriendschap delen ze een lach en een traan, tot ze uiteindelijk ieder hun eigen weg gaan. Dat doet pijn. Ze voelen zich verscheurd en in de steek gelaten. 'Valse noten' is een ode aan de vriendschap en aan het intense en onvermijdelijke afscheid tussen mensen.

b. Autobiografisch materiaal

De voorstelling is autobiografisch. Marie-Rose Mayele vertelt via de voorstelling over haar belangrijkste kindervriendschap. Hoe ze als kind deze grote vriendschap intens heeft ervaren. Ze dacht dat de vriendschap nooit zou eindigen. Tot ze op een dag ieder hun eigen weg gingen. Marie-Rose hield daar een gebroken hart aan over maar gelukkig werd de pijn later zachter en kwam het bovendien later ook weer goed met die vriendschap. En sindsdien beleefde ze andere mooie vriendschappen. Nu bewaart ze deze eerste vriendschap als een mooie schat.

c. Cultuurmix = Dansmix

Naast deze persoonlijke ervaring, hebben Marie-Rose en Mouna zich ook laten inspireren door hun culturele achtergrond. Marie-Rose met een Congolese moeder (ze bewoog als klein meisje al mee op de Afrikaanse ritmes die haar moeder danste) en een Belgische vader, Mouna met een Nederlandse moeder en een Marokkaanse vader (groot gebracht met buikdans)¹. Samen geeft dat een spannende mix van ritmische en virtuoze dans met grondwerk en releasing technique² uit de hedendaagse dans.

¹ Zie op pagina 12 en 13 voor meer informatie over Congo en Marokko

² Richting in hedendaagse dans waar ontspanning, natuurlijk en vloeiend bewegen de basis zijn

d. Buikdans

Vanuit India is buikdans vermoedelijk door zigeunervolken verspreid naar Spanje en Noord-Afrika. Geleidelijk veranderde het van een religieus ritueel naar een vorm van amusement. In Marokko is buikdans al eeuwenlang een vast onderdeel van iedere feestelijke bijeenkomst of viering. Vrouwen, mannen, jong en oud, geven zich maar al te graag over aan deze dans. Het is hun nationale dansvorm.

Buikdans is een opzweepende dansvorm. Vrolijk en krachtig, maar het kent ook heel ingetogen, sierlijke en zelfs sensuele bewegingen. In tegenstelling tot klassiek ballet, jazzdans, stijldans en vele andere dansen met voorgeschreven passen en bewegingen, is buikdans een improvisatiedans met als belangrijkste kenmerk de isolatie. Dit wil zeggen de techniek om verschillende lichaamsdelen onafhankelijk van elkaar te bewegen: hoofd, schouders, heupen, buik, etc. De naam buikdans is ontstaan doordat men in het westen het bewegen van de buik als de meest opvallende beweging zag. Het accent ligt echter vaak op het hele bekkengebied. In het oosten noemen ze de dans dan ook liever Raqs Sharqi (oriëntaalse dans of oosterse dans).

Tegenwoordig is cross-over buikdans zeer populair, met name onder jongeren. Het is, zoals veel trends, ooit begonnen in de Verenigde Staten. Rond 1987 kwam daar de American Tribal Style Belly Dance op. Hierbij worden buikdans bewegingen gecombineerd met elementen uit de Indiase, native American-en moderne dans. Ook de kostuums zijn versierd met motieven uit deze stijlen. Er zijn vele varianten zoals bijvoorbeeld belly-break, een combinatie van buikdans en breakdance. Dat buikdans bewegingen helemaal 'hot' zijn bewijzen wel de vele videoclippen waarin zangeressen gebruikmaken van buikdans bewegingen, waaronder die van Shakira. Zij combineert buikdans met eigentijdse danspassen die tijdens het uitgaan worden gedanst. Dit bewijst de duurzaamheid van buikdans, die al eeuwen meegaat met steeds nieuwe 'hedendaagse' invloeden en variaties.

e. Congolese dans

Congo (DRC) ligt in het hart van Afrika en staat bekend om zijn muziek en dans. Het land is erg uitgestrekt en kent heel veel verschillende soorten traditionele dansen.

Voor de voorstelling inspireerde de choreografe zich op een moderne Congolese dans, Ndombolo genoemd. Deze dans heeft ook haar eigen Ndombolo muziek. De voeten en knieën zijn er licht gebogen en veren mee op het ritme. Het bekken, het bovenlichaam en de armen doen daarboven op swingende combinaties. Het apart bewegen van buik, bekken en borstbeen is in Congolese dans net als in de buikdans belangrijk.

Belangrijke muzikanten die Ndombolo muziek spelen zijn Ferre Gola, Fally Ipupa, Koffie Olomidé en Werrason.

Waar bij buikdans meer richting lucht wordt gedanst net als in klasseke dans, is de energie van het lichaam bij Congolese dans naar de grond toe gericht.

Marie-Rose Mayele (choreografe 'Valse Noten'): "Nu ik beide dansstijlen heb beoefend en bestudeerd, is er volgens mij het belangrijke verschil dat het bij buikdans gaat over de beheersing en het tonen van de kunst van het dissociëren van de lichaamsdelen en in Congolese dans over het dissociëren en vervolgens volledig loslaten van bekken, buik en bovenlichaam. In Congolese dans en met name in video clips, gaat het loslaten soms erg ver. Sommige mensen ervaren het als vulgair. Zelf geniet ik erg van de vrijheid die Congolese dans met zich meebrengt."

f. Hedendaagse dans

Hedendaagse dans kan op twee manieren verklaard worden.

Enerzijds als verzamelnaam voor de dans die nu, heden ten dage wordt gedanst zoals hip hop, modern jazz, techno, salon dansen, bio dans

Anderzijds appelleert hedendaagse dans aan een bepaalde esthetiek, een vrije en nieuwe manier van dans maken. Het is een type dans dat veelzijdig is en volledig anders kan zijn, afhankelijk van de individuele choreograaf. Hierbij zijn de woorden van de Franse choreograaf Dominique Boivin erg passend: "Hedendaagse dans heeft haar eigen grammatica, haar eigen woordenschat en haar eigen taal. Ze weigert elke traditie, ze is geen traditie en ze heeft geen traditie."

Het begon ongeveer in de jaren zeventig van de vorige eeuw met baanbrekende choreografen zoals Pina Bausch.

Belangrijke huidige hedendaagse levende choreografen in de 2de betekenis van het woord zijn Anne Teresa De Keersmaeker (B), Wim Vandekeybus (B), Sidi Larbi (B), Alain Platel (B), Sacha Waltz (D), Nanine Linning (NL), Anouk Van Dijk (NL),

Bij de voorstelling 'Valse Noten' is de hedendaagse dans het bindmiddel tussen buikdans, Congolese dans en het verhaal dat verteld wordt. Marie-Rose Mayele liet zich sterk inspireren door de soepele en natuurlijke manier van bewegen van haar zoon die tijdens het maakproces 2 jaar was.

Vraag aan uw leerlingen hoe buikdans, Congolese dans en Hedendaagse dans eruit zien, waar de verschillende stijlen vandaan komen en eventueel op wat voor muziek ze gedanst worden, hoe de kleding eruitziet, etc.

Vul de antwoorden van uw leerlingen aan met onderstaande informatie. Gebruik bij het verhaal over de oorsprong eventueel een wereldkaart ter illustratie.

Kijk met uw leerlingen naar films op YouTube (links en sleutelwoorden voor you-tube op pagina 13) die in relatie staan tot de drie dansstijlen.

g. De Muziek

De muziek die in de voorstelling van Valse Noten wordt gebruikt is een aaneenschakeling van klassieke muziek (Bach), muziek uit Afrika (de Westelijke Sahara, Egypte, Congo en Gabon) en uit India. De leerlingen worden ondergedompeld in een mix van Oosterse klanken, Afrikaanse ritme's en Iyrische klassieke klanken.

Foto: Cherif Zaouali

Hieronder vindt u de lijst van de gebruikte muziek:

1. 'Ruht Wohl, Ihr Heiligen Gebeine/C er monie Bouiti ApinDji': een mix van Bach en de Bouiti stam uit Gabon. Afkomstig van de cd 'Lambarena' - Bach in Afrika
2. 'Nagrshad' van de Egyptische percussionist Hamza El Din
3. 'Yasar Gaidu' van de Westsaharaanse zangeres Mariem Hassan
4. 'Vivace' uit het concerto in D minor van het werk BWV 1043 van Bach
5. 'Nubian', een nummer ge nspireerd op nubisch³ Egyptische ritmes, geschreven en gespeeld van het drum duo Raquy and the cavemen
6. 'Silsila Ye Chaahat ka Bharati', een lied uit de Bollywood musical 'Bharati', gezongen door Shreya Ghosal
7. 'Hunting cries', een polyfonisch jagerslied van een Pygme en stam uit het Ituri woud in Congo

³ Nubisch/Nubian: bewoner van Nubia, een antieke regio uit Noord-Oost Afrika die zich uitstreckte van Zuid-Egypte tot Noord Soedan.

4. Dansles

a. Dansopdrachten

De opdrachten duren ongeveer een uur, al kunt u er natuurlijk voor kiezen om slechts een gedeelte van de dansopdracht te doorlopen. Wij raden u aan om de kinderen in gymkleding in een zaal met veel bewegingsruimte te laten dansen.

b. Het doel van de les

- Leerlingen ervaren fysiek wat het is om een idee in beweging om te zetten
- Leerlingen worden zich bewust van ruimte en afstand (dichtbij of veraf, wat is het verschil)
- Leerlingen ervaren dansplezier en bewustwording van het lichaam

c. Omschrijving van het lesmateriaal

Klassikaal wordt het thema vriendschap geïnventariseerd. Vervolgens maken de leerlingen in duo's een dansduet over hun interpretatie van vriendschap.

d. Opbouw van de les

- Bewegingsopwarming
- Bespreek het thema vriendschap
- Maken van duetten

e. Benodigd materiaal

Per duo een sluier of een stuk stof.

f. Voorbereiding

U vertelt de leerlingen dat zij binnenkort de voorstelling 'Valse Noten', gecoreografeerd door Marie-Rose Mayele, artistiek leidster van Compagnie sQueezz zullen bezoeken. Dat de voorstelling gaat over vriendschap. Vervolgens vertelt u iets over de danseressen (hun culturele mix qua familiale achtergrond) en over de gekozen manier van dansen. U kunt de leerlingen vertellen wat een dansvoorstelling is, hoe die gemaakt wordt en u introduceert de opdracht: ze gaan hun eigen vriendschapsdans maken.

Ter voorbereiding kunt u met ze bespreken hoe vrienden '*doen/ageren*'.

- Zijn ze blij als ze elkaar zien?
- Maken ze dezelfde bewegingen, kopiëren ze elkaar alsof ze in de spiegel kijken?
- Wat gebeurt er als ze ruzie krijgen?
- Hoe maken ze het weer goed?
- Wat voor spel spelen ze?
- Wat zijn de grapjes die vrienden maken?
- Wanneer is een vriendschap voorbij?
- Hoe voelt het als een vriendschap eindigt?

Via hun antwoorden kunt u ze begeleiden (na de opwarm sessie en het samenstellen van de duo's) om een vriendschapsdans te maken. U laat ze zelf kiezen of ze de sluier in hun dansje gebruiken.

g. Opwarming

U gaat met de kinderen in een kring staan, zet een leuk muziekje op en geeft aandacht aan ieder lichaamsdeel. Draai het hoofd, schouders, armen, heupen, voeten... U laat ze even om en om op één been staan. En dan schudden ze het lichaam los. Laat ze vervolgens met hun buik dansen. Een dikke en dunne buik maken. Cirkels vanuit de buik maken alsof er een touwtje uit de navel komt die het hele lichaam vanuit de buik laat bewegen, waarmee men tekeningen kan maken in de lucht, evt. opgebouwd tot grotere vormen door de ruimte.

Laat ze oversteken van de ene naar de andere kant van de ruimte alsof ze door het touwtje aan hun navel getrokken worden. Of ga vanuit de kring door naar het moeten verplaatsen door de ruimte (bijvoorbeeld in een cirkel of op een met krijt getekend patroon op de vloer). Gewoon, snel, langzaam, supersnel of in slowmotion.

h. Bewegingsmogelijkheden

U kunt de volgende mogelijkheden suggereren:

- Rollen over de grond
- Ter plaatse springen
- Met grote stappen springen
- Draaien
- Op handen en voeten lopen

i. Duo's

Laat de leerlingen een vriend of vriendin kiezen om een dans over hun vriendschap te maken. Laat ze eerst ervaren hoe het is om via een doek verbonden te zijn aan elkaar. Dichtbij en ver weg, touwtrekken met het doek zodat de ene bepaalt hoe ze ten opzichte van elkaar geplaatst zijn. Deze duet opdracht is geïnspireerd op het laatste duet uit het stuk 'Valse Noten', waarbij de twee danseressen door een ruzie over een roze sluiert uiteindelijk uit elkaar gaan. De muziek van dit duet is het polyfonische lied 'Hunting cries', een jagerslied van een Pygmeeën stam uit het Ituri woud in Congo.

Foto: Cherif Zaouali

j. De opdracht

U stelt dat ze een begin moeten maken, een ontmoeting. En dat ze nadien samen een spel spelen, elkaar kopiëren, samen dansen. Dichtbij elkaar. U laat ze vervolgens de afstand steeds groter maken, omdat ze elkaar niet meer leuk vinden of ruzie hebben gekregen. Laat ze afscheid nemen zodat de afstand tot elkaar nog groter wordt. Laat ze dit stukje oefenen zodat ze het later aan elkaar kunnen tonen. Zorg ervoor dat ze voor elkaar applaudisseren als ze hun dans hebben getoond.

NB. Uiteraard bent u vrij om de les aan te passen aan het niveau van uw leerlingen. Laat de leerlingen in ieder geval nadenken over vriendschap en wanneer ze geen vrienden meer van elkaar zullen zijn. Hoe het voelt als een vriendschap eindigt.

5. Nagesprek

a. Doel

Leerlingen laten praten en nadenken over de voorstelling. Na afloop van het gesprek hebben zij een idee over hoe de voorstelling tot stand kwam en wat het thema van de voorstelling is.

b. Inhoud

Klassikaal wordt de voorstelling 'Valse Noten' besproken. Marie-Rose (choreografe) vertelt iets over de 'making of' van 'Valse Noten' (zie kader). Dit kunt u voorlezen.

Marie-Rose : “Nu de repetities begonnen zijn van 'Valse Noten', sta ik op en ga ik slapen met ideeën over de voorstelling. Welke muziek, welke dans achter welke scène plaatsen, hoe moet het einde zijn...?

Vandaag was een leuke repetitiedag, we hebben voor het eerst alle scènes achter elkaar gedanst en gespeeld. Ik had namelijk thuis een volgorde van scènes bedacht met alle muziekjes die er bij horen. En wonder boven wonder, werkte het.

Suzy Blok, onze dramaturg (geeft advies en begeleidt ons) was tevreden. Woensdag gaan we dansjes schoonmaken, onder leiding van Anne-Beth, zodat we alle danspassen van de drie eerste dansen helemaal goed kennen en gelijk kunnen dansen. Eerst moeten we wel goed opwarmen, want sommige dansen zijn erg zwaar (lang op onze handen staan, grote sprongen en rollen). 's Avonds ben ik moe in mijn benen, maar blijft mijn hoofd verder denken over de voorstelling. Het voelt alsof ik op een lange treintocht ben met Mouna, 'De Valse Noten' trein. Hopelijk zullen we op een mooi eindstation aankomen.”

c. Een unieke en persoonlijke ervaring

Een voorstelling zien is in de eerste plaats een individuele ervaring. Wat je raakt, wat je mooi of lelijk vindt en de spelers die je aanspreken, is voor iedereen anders. Degene die naast je zit kan een heel andere voorstelling hebben gezien dan jij. Er bestaan geen goede of foute antwoorden op de vragen die u stelt.

d. Gespreksinleiding en vragen

Vertel de leerlingen dat ze de voorstelling 'Valse Noten' hebben gezien en vraag hen over onderstaande vragen na te denken:

- Als je terug denkt aan de voorstelling welk moment zie je dan voor je?
- Wat gebeurde er?
- Was er iets in de voorstelling wat je mooi vond?
- Waarom moest je lachen?
- Of waarover was je verbaasd?
- Was er iets wat je raakte?

Vervolgens bespreekt u met de leerlingen de thema's uit de voorstelling. De voorstelling ging over een vriendschap tussen boezemvriendinnen die ophoudt te bestaan. Vraag ze of ze hebben kunnen zien waarom, wie het erg vond, of ze konden zien dat de dans van de beide danseressen uit verschillende landen kwam en hoe dat zichtbaar was.

6. Algemene informatie over de Congo en Marokko

a. Congo

De Democratische Republiek van Congo (DRC) is een voormalige Belgische kolonie. Het land werd in 1960 onafhankelijk.

Congo ligt in het midden van het continent Afrika en wordt doorkruist door de evenaar.

Congo grenst aan een reeks landen: Congo-Brazzaville, de Centraal-Afrikaanse Republiek, Soedan, Oeganda, Rwanda, Burundi, Tanzania, Zambia en Angola.

Het ontleent haar naam aan de rivier Congo, de tweede grootste rivier op aarde. In de Congo rivier bevinden zich grote watervallen, de 'Inga-watervallen' genoemd.

Congo heeft een oppervlakte van iets meer dan 2.3 miljoen vierkante meters en is ongeveer 65 keer groter dan Nederland en 80 keer groter dan België.

Het land bestaat grotendeels uit tropisch regenwoud, de tweede grootste na het Amazone regenwoud. Er is groene savanne in het zuidwesten en grasland in het noorden. In het westen vindt men bergachtig landschap met terrassen, terwijl het oosten bergachtig is.

Het klimaat is tropisch: erg warm, vochtig en nat in het equatoriaal rivierbassin, wat koeler en droger in de zuidelijke hooglanden en koeler en natter in de oostelijke hooglanden. Er zijn twee seizoenen: het regenseizoen en het droge seizoen. Deze twee seizoenen komen voor op verschillende tijden in het noorden en in het zuiden van het land.

Congo heeft een enorme biodiversiteit. In Congo bevinden zich 70% van de Afrikaanse vegetatie, meer dan 600 boomsoorten en 10.000 diersoorten. Helaas is het een van de meest bedreigde eco-systemen. Dit komt door een combinatie van verschillende factoren: niet gereguleerde ontginning en handel van mineralen (koper, coltan, diamant,...), grootschalige ontbossing en aanhoudende burgeroorlogen.

Congo (DRC) in het kort

Aantal inwoners: meer dan 60 miljoen, waarvan bijna de helft (47%) jonger is dan 14 jaar. Een derde van de bevolking woont in de steden.

Oppervlakte: 2.345.400 km²

Hoofdstad: Kinshasa

Volkeren: meer dan 250 etnische groepen. De Bantu en de Mangbetu-Azètes vormen 45% van de bevolking.

Talen: De officiële taal is Frans en ook het onderwijs is in het Frans. De nationale talen zijn: Lingala, Kikongo, Swahili en Tshiluba. Daarnaast zijn er nog tussen de 400 à 700 dialecten (telling is moeilijk - bronnen verschillen) Lingala is een belangrijke handelstaal.

Religies: Christenen 96%, Moslims 1,5 %, Animisten 0.7% en anderen 1,8%

Munteenheid: Congolese frank (cdf)

b. Marokko

Marokko ligt in het uiterste noordwesten van het werelddeel Afrika. Aan de oost- en zuidkant wordt Marokko omgeven door het droge Algerijnse steppe gebied en de Sahara.

De grenzen van Marokko zijn nooit absoluut geweest.

Het land is een koninkrijk en werd in 1956 onafhankelijk van Frankrijk.

In het Arabisch wordt Marokko Maghreb genoemd, dat 'de plaats waar de zon ondergaat' betekent.

In de loop van de geschiedenis hebben grote delen van Spanje, Algerije en Tunesië kortere of langere tijd bij Marokko gehoord, en over de zuidgrens (Westelijke Sahara) van Marokko is tot op de dag van vandaag geen overeenstemming. Het land heeft een oppervlakte van ruim 450.000 km² en is daarmee ongeveer twaalf keer zo groot als Nederland en ongeveer 15 keer zo groot als België.

Het landschap is zeer gevarieerd. Het loopt uiteen van vruchtbare kustvlaktes in het westen en besneeuwde bergtoppen in het midden, tot woestijn in het oosten en zuiden van het land.

Helemaal in het noorden ligt het Rif-gebergte. Het Atlas-gebergte (hoogste punt 4165m) loopt van het noordoosten naar het zuidwesten. Dit gebergte zorgt voor een klimaatscheiding.

De kustvlakten kennen een Middellandse Zeeklimaat met droge, hete zomers en koele, regenachtige winters (temperatuur in de koudste maand ligt tussen de -3° en 18° C).

De vochtige zeewinden veroorzaken in de winter neerslag boven de vlaktes en de westelijke kant van de bergruggen. Sommige ruggen zijn zo hoog dat de neerslag in de vorm van sneeuw valt.

Aan de oostkant en ten zuiden van de bergketens valt zeer weinig neerslag. Dit dunbevolkte gebied heeft een droog woestijn- en steppe klimaat dat een groot verschil in dag- en nachttemperaturen kent. In één etmaal kan de temperatuur 's middags oplopen tot 40° C en vervolgens 's nachts dalen tot het vriespunt.

Marokko in het kort

Inwoneraantal: 30,6 miljoen, waarvan 10 miljoen jonger dan 14 jaar. Meer dan de helft van de bevolking woont in de steden.

Oppervlakte: 446.550 km²

Hoofdstad: Rabat

Grootste stad: Casablanca (= economische hoofdstad)

Volkeren: Arabieren en Berbers 99.1%, anderen 0.9%

Talen: De officiële taal is Arabisch en ook het onderwijs is in het Arabisch.

Spreektaal: Marokkaans-Arabisch. Daarnaast zijn er diverse Berbertalen. Frans is een belangrijke handelstaal.

Religies: Moslims 98.7%, christenen 1.1%, joods 0.2%

Munteenheid: Dirham

Bespreking in de klas:

U bekijkt met de leerlingen een wereldkaart en de kaart van Afrika. Vraag of ze weten waar Congo en Marokko liggen en hoeveel keer de landen groter zijn dan Nederland of België. U kunt ook het aantal inwoners met elkaar laten vergelijken (Marokko 30 miljoen, Congo meer dan 60 miljoen, Nederland 16 miljoen en België meer dan 10 miljoen). Misschien zitten er leerlingen van Marokkaanse of Congolese afkomst in de klas die iets meer kunnen vertellen over het land (het weer, het landschap, wat eten ze daar, etc.).

U kan dit gebruiken als insteek om zelf ook meer te vertellen over het land.

7. Dans op internet

Hieronder alle links en zoekwoorden voor video's van dans. Deze horen bij punten 3d, 3e en 3f op pagina 6 en 7.

You-tube links en zoekwoorden

Buikdans

- Mercedes Nieto Belly Dance from Morocco: Groep buikdanseressen
(<http://www.youtube.com/watch?v=IZGENIHMCuA>)
- Ibhiri & abed ali 1/2: groep danseressen met veel herhalingen en haarbewegingen
(http://www.youtube.com/watch?v=Z4x0Tui_mqo&feature=related)
- Sadie Belly Dance 2008: solo buikdans (Amerikaanse danseres)
(<http://www.youtube.com/watch?v=9FzDXvYAKEA&NR=1>)
- Rachel Brice Tribal Fusion Bellydance:
(<http://www.youtube.com/watch?v=XqJsaqykHLo>)

Congolese dans

- Ndombolo Dancing: ndombolo dansles
(http://www.youtube.com/watch?v=O_o9ovarpNg)

Hedendaagse dans

- Zeitung: hedendaags dansstuk van Anne Teresa de Keersmaecker/Rosas
(<http://www.youtube.com/watch?v=473ruGhW5Bg&feature=related>)
- Venus Van Danstheater AYA Strijddans: Hedendaagse danssolo Danstheater AYA
(<http://www.youtube.com/watch?v=Xzq6V1rDTGk&feature=related>)
- Sutra - Sidi Larbi & Antony Gormley with the Shaolin Monks:
hedendaagse dans van de choreograaf Sidi Larbi met Shaolin monikken
(<http://www.youtube.com/watch?v=sAjRQgyxtCg>)
- Scapino Ballet Rotterdam educational video: Een dag in een dansgezelschap (nl)
(<http://www.youtube.com/watch?v=GyTKfpQF-hs>)

Bronnen

Literatuur:

- Boek: La danse moderne (door 'La compagnie du beau geste')

Gallimard Jeunesse Musique

- Dossier: Danse contemporaine, musique contemporaine. Mais enfin, de quoi parle-t-on ?
(door 'Compagnie Christine Rougie')

- Lesbrieven van danstheater AYA

- Lesbrieven Tropentheater:

a. Voorbereidende les Shimmy Shake Show

b. De oude boom van Sofian

Internet:

- The free encyclopedia Wikipedia: <http://www.wikipedia.org/>
- Dans Tijd: <http://danstijd.slo.nl>
- The free dictionary: <http://www.thefreedictionary.com>
- World Africa Business: <http://www.worldafricabusiness.com>
- Meander, regionaal centrum maatschappelijke ontwikkeling: <http://pjpartners.kpnis.nl>
- Danssite Vlaanderen, Danspunt: <http://www.danspunt.be>